

RESPOSTA A UN ARTICLE DE
LA SECCIÓ 'LLIR ENTRE CARDS'

Francesc Vallverdú

Escriptor i sociolingüista

En honor de J.M. Castellet

Sempre m'han desagradat els llibels com a forma de crítica, encara que no m'hagin afectat directament, fins i tot en el cas que les persones escarnides no fossin sants de la meua devoció. Però aquesta vegada, el *Llir entre cards* publicat a l'AVUI del 19-I-2008 contra J.M. Castellet m'ha trasbalsat, perquè llançava dures difamacions contra una persona que estimo com a bon amic i que respecto per les seves altíssimes qualitats intel·lectuals i humanes.

NO ENTENC, DE DEBÒ, EL PROPÒSIT d'aquest article difamatori, com no sigui per la recomanació final a la persona bescantada perquè es converteixi en creient: "Doni gràcies, i senti ben endins la gràcia de Déu, compassiva i lluminosa". Ara: aquest presumpte propòsit catequètic adreçat a algú que es proclama d'esquerres i ateu no és gens caritatiu. De fet, el columnista demostra sentir una animadversió tan radical contra la figura, la tasca i l'obra de Castellet que és difícil ordinar en poc més de mig foli tantes difamacions.

PER COMENÇAR, ES POT CONSIDERAR com una qüestió dins el marge de l'opinable dir que l'últim llibre de Castellet és "un dietari que no val res" –tot i que la forma de dir-ho és gratuïtament ofensiva–, però ja sembla més greu el fet que el llibel·lista l'acusi de ser "un dels que va enfonsar Edicions 62". (De tota manera, què vol dir "enfonsar Edicions 62", si l'empresa s'ha expandit en un gran grup editorial? Parlem de la mateixa editora?) En qualsevol cas, hi ha una llarga trajectòria d'Edicions 62 dels anys 60 als anys 80, en què esdevé una editorial emblemàtica, en bona part gràcies al talent i l'esforç de J. M. Castellet per convertir-la en l'editorial catalana més dinàmica i moderna, un puntal del redreçament cultural del país.

UNA ALTRA INFÀMIA DELIRANT és afirmar que "va viure entre genis com Gil de Biedma o Ferrater i sempre ha volgut fer-nos creure que era un d'ells". Qualsevol que hagi tingut l'oportunitat d'enraonar amb Castellet o hagi llegit amb atenció la seva obra no trobarà enlloc cap indicatiu d'aquest "aprofitament", sinó al contrari: Castellet figura entre els crítics pioners que ben d'hora van destacar els mèrits d'aquests dos poetes i sempre s'ha mantingut envers ells al nivell d'una franca amistat i admiració.

CARLES DE MIGUEL

"Hi ha una llarga trajectòria d'Edicions 62 dels anys 60 als 80, en què esdevé una editorial emblemàtica, gràcies al talent i l'esforç de J.M. Castellet per convertir-la en l'editorial més dinàmica i moderna"

HI HA UNA QÜESTIÓ POLÍTICA LAMENTABLE que té un vessant ridícul. Afirma el llibel·lista: "La pitjor maldat que el món ha conegut és el comunisme que vostès defensaren i mai no s'han disculpat per tantes barbaritats que digueren". Sense entrar aquí en la discussió de l'anticomunisme patològic de l'articulista –circumstància que sempre fa difícil el diàleg–, l'argument en aquest cas és tan absurd que deu haver fet somriure amargament el destinatari del blasme. En efecte, jo, que he estat testimoni de les enrabiades de Castellet amb els qui, com jo mateix, trobàvem "reaccionari" fer crítiques massa dures contra el comunisme soviètic i el castrisme en plena dictadura franquista, puc acreditar les seves contínues reconvençions sobre la perversió moral que representava silenciar les atrocitats dels règims comunistes.

TAMBÉ EM SEMBLA INNOBLE una "recomanació" d'aquest tenor: "Provi de no ser tan cínic de dir que és d'esquerra i viure com un rei". Cal atribuir-ho a mala fe o a ignorància? Castellet ha viscut sempre, honradament, del seu treball intel·lectual com a editor i escriptor i no s'ha aprofitat mai de les oportunitats que se li han presentat al llarg de la vida. Tots els qui el coneixem sabem que darrere la seva obra escrita, des dels seus llibres juvenils, hi ha llargues hores de lectures i preparació. No, la condició professional "benestant" de Castellet no ha tingut mai a veure amb la d'un *fills à papa* o d'un paràsit social, com tants n'hi ha.

FINALMENT, HI HA UNA ALTRA PREGUNTA que adreçada a la seva persona resulta tremendament gratuïta: "Ha provat de creure en la llibertat?". Certament, Castellet és un escèptic, un pessimista intel·lectual, un amargat potser per tantes il·lusions truncades, però sempre ha estat un home de conviccions profundament liberals. En política i en moral, en les grans idees i en les més petites i quotidianes.

VULL DIR, PER ACABAR, QUE EM SAP GREU haver sentit l'íntim impuls d'escriure aquest article. De fet, a aquestes altures de la vida ja he experimentat prou trasbalsos de sentiments i conviccions per poder dir que estic curat d'espants. Ara: poques vegades m'he trobat amb un cas de difamacions tan gratuïtes, tocant-me tan a prop, com aquest. I no he pogut callar.

VOLTA D'HORITZÓ

Daltabaix global a les borses

J.J. Navarro Arisa

Els mercats mundials van començar ahir a reaccionar després del daltabaix global patit dilluns. Tot i així, tots els observadors coincideixen que la fase expansiva i optimista que ha presidit l'economia mundial en els darrers anys s'ha acabat o s'està acabant per donar pas a una fase de temor, ansietat i escassa confiança en el futur.

De moment, el sistema econòmic mundial va començar ahir mateix a defensar-se amb mesures com ara la baixada dels tipus d'interès als EUA, que se situen en un 3,5%, i en un milionari paquet de reduccions fiscals amb l'objectiu d'estimular el consum. No se sap encara si aquestes mesures reconduiran l'economia nord-americana per evitar la recessió, ni si contagiaran les economies europees i asiàtiques, fortament commocionades per l'ensurt de dilluns.

Ara per ara, els pronòstics es divideixen entre els que anticipen un període d'incertesa que durarà uns mesos i els que afirmen, com el vicepresident econòmic espanyol, que "no cal exagerar" la gravetat de la situació. L'ensurt borsari de dilluns deriva del mateix optimisme que ha fet possible el caos del mercat hipotecari nord-americà, i de la lleugeresa dels bancs i governs de tot el món a l'hora de posar remei a una situació massa volàtil. ¿N'hi haurà prou ara amb una reacció coordinada dels mercats, o caldrà passar un temps d'incertesa abans que la tendència a la inestabilitat es redreci? ¿Tindran raó els qui anticipen un llarg període de vaques magres a l'economia mundial, o encertaran els optimistes que parlen només d'un petit parèntesi en la prosperitat? En tot cas, i per fixar-se en el nivell local, no sembla el millor moment per coincidir amb una renyida campanya electoral.

j.j.navarro.arisa@hotmail.es

UN ERUDIT EXCEPCIONAL

Ignasi Riera

Escriptor

Vaticanitzats

Recomanació, 'urbi et orbe', per a creients, agnòstics i ateu com Déu mana, del llibre de Valentí Fàbrega Escatllar –teòleg i filòleg català, que viu a Colònia des de fa gairebé 40 anys–: *La dona de sant Pere i altres oblits de l'Església*, editat per Fragmenta Editorial. L'autor havia traduït, per a la *Bernat Metge, Consola-*

ció de la filosofia, de Boeci; havia publicat *Veles e vents. El conflicte eròtic a la poesia d'Ausiàs March*, a més d'un grapat d'estudis sobre clàssics catalans. El 1996 ens va lliurar *La hereja vaticana*, punt de trobada entre els molts sabers històrics i teològics de l'autor, capaç de demostrar el sentit herètic de dogmes

com la infal·libilitat pontificia. Doncs bé: el llibre que acabo de llegir amb voracitat té tot l'aire de la conversa irònica d'un erudit excepcional, que coneix a fons la patristica i que ha dedicat moltes hores a l'anàlisi dels comportaments de la cúpula vaticana i de tota la parafernàlia, tan enrevessada com per-

versa, per colgar missatges cristians planers i bàsics, bo i sotmetent-los a xarxes burocràtiques de poder. Sempre amb l'obsessió jeràrquica, vaticana, però també espanyola i també catalana, de sotmetre el pensament lliure a la consigna, el dubte legítim a la condemna inquisitorial, les *vel·lèitats* democràtiques o

els ponts del diàleg a la sanció rígida, sense esclatxes, de qui manipula, sense cap mena d'escrúpols, tant elements de la tradició cristiana com tota mena de textos, àdhuc dels bíblics. Llibre sense fums, que es passeja per la quotidianitat amb la saviesa de qui sap de què parla i no vol exhibir ni mèrits ni mestratges.